

Þingnefnd 3 – Líftækni

Þingnefndartillaga

Mörg hagsmunamál líftæknifyrirtækja eru þau sömu og annarra hátækni- og srotafyrirtækja. Í þessari þingnefndartillögu eru lögð fram þrjú mál sem eru sérstaklega mikilvæg fyrir greinina:

Það hefur aldrei verið mikilvægara en nú að lagaumhverfi verði hagstætt atvinnusköpun. Gæta verður þess sérstaklega að lagaumhverfi erfðatækni veiti nauðsynlegt aðhald en hamli ekki vexti þeirra sprota í atvinnurekstri sem notfæra sér þessa öflugu grundvallartækni.

Sníða þarf lagaumhverfi sem styður við fremur en að hamlar nýsköpun. Mikilvægt er að lög og reglugerðir veiti nauðsynlegt aðhald og greiði fyrir atvinnuskapandi starfsemi. Líftækni er undirliggjandi tækni í samfélaginu, rétt eins og upplýsingatækni og hún er notuð á fjölmörgum sviðum samfélagsins s.s. í landbúnaði, matvælavinnslu, heilbrigðisviði, orkuiðnaði og sjávarútvegi. Erfðatækni er mikilvægt verkfæri fyrir alla líftæknistarfsemi. Líftækni er ein af forsendum nútímasamfélags og skiptir miklu máli fyrir samkeppnishæfni þjóða. Mikilvægt er að laga- og reglugerðarumhverfi á Íslandi, veiti eðlilegt aðhald en gangi ekki lengra en gerist í nágrannalöndunum. Þannig stuðlum við að því að fyrirtæki og stofnanir, sem vinna með erfðatækni standi ekki halloka í alþjóðlegri samkeppni og verði rekin í sátt við innviði samfélagsins. Stuðla þarf að virkri stjórnáslu við afgreiðslu leyfisumsókna og þegar reglum er framfylgt, svo lögmæt starfsemi fái þrífist innan ramma settra laga og reglugerða.

Efla þarf stuðning til þjálfunar og umsókna á einkaleyfum og mat á einkaleyfishæfni hugverka, með það að markmiði að auka gæði einkaleyfisumsókna. Þetta mun stuðla að auknu verðmæti og virðisauka fyrirtækja og styrkja stoðir íslensks hugvits og þekkingariðnaðar.

Einkaleyfi eru landhelgi líftæknifyrirtækja. Rétt eins og sjávarútvegurinn þarf landhelgi til að verja sitt veiðisvæði þurfa líftæknifyrirtæki einkaleyfi til að verja sérfræðiþekkingu sína, niðurstöður rannsókna og uppgötvanir. Einkaleyfi eru dyr en nauðsynleg og umfangsmikið er að sækja um og viðhalda þeim. Þau auka verðmæti fyrirtækja og skapa þeim starfsgrundvöll. Þörf er á sérstökum styrkjum og stuðningi til fyrirtækja sem leggja á þessi mið. Efling námskeiða, þjálfunar og fjárhagslegs stuðnings til verndar hugverkum eykur verðmætasköpun og samkeppnishæfni hátæknifyrirtækja og styrkir stoðir þekkingarsamfélags á Íslandi.

Styrkja þarf Rannsóknarsjóð, Tækniþróunarsjóð og Nýsköpunarsjóð og setja fram skattalega hvata, sem laða þolinmótt fjármagn að langtímafjárfestingum.

Líftæknin er langhlaup. Langur rannsóknar- og þróunartími líftæknifyrirtækja krefst þolinmóðs fjármagns. Það skortir annars vegar þolinmæði og hins vegar þekkingu innan fjármálageirans á eðli þessara fyrirtækja. Verulegur skortur er á aðgengilegu fjármagni og aðstoð við þá sem eru að sannreyna hugmyndir, eru að taka fyrstu skrefin og þurfa að meta hvort þeir séu með hugmynd eða tækni sem er nægilega burðug til að vera byggjandi á. Þennan stuðning er á Íslandi einungis unnt að sækja í samkeppnissjóðina, fyrst og fremst Tækniþróunarsjóð sem þarf að efla. Úrræðum þarf að fjölga með því að nýta leiðir eins og endurgreiðslu rannsóknar- og þróunarkostnaðar, eins og gert er með einum eða öðrum hætti í öllum viðmiðunarlöndum okkar. En það er líka skortur á aðgengi lofandi líftæknifyrirtækja að fjárfestum sem einbeita sér að lengra komnum fyrirtækjum. Skattalegir hvatar

sem munar um til fjárfestingar í líftækni og hátækni eru aðgerðir sem skila sér margfalt til ríkisins og samfélagsins.

Greinargerð

Arðbær og öflug fyrirtæki á háu tæknistigi

Í líftækni felast miklir möguleikar fyrir land og þjóð. Líftæknifyrirtæki eru arðbær og öflug fyrirtæki á háu tæknistigi. Þau gefa möguleika á að auka verðmætasköpun í gegnum betri nýtingu auðlinda, framleiðslutækni og nýjar vörur. Sum líftæknifyrirtæki byggja á innlendu hugviti sem nýtir náttúruauðlindir okkar á fjölbreyttan hátt. Önnur tengjast erlendum fyrirtækjum sem velja að starfa á Íslandi. Þetta skapar fjölbreytta flóru og skapar tækifæri í samvinnu.

Aukin verðmætasköpun – betri nýting auðlinda, framleiðslutækni og nýjar vörur

Ísland hefur mikil tækifæri á að byggja upp öflugan líftækniklasa. Hér er margt til staðar sem þarf til að styrkja klasaupbyggingu. Náttúruauðlindir, vel menntað fólk með alþjóðlegar tengingar, gróska í háskólaumhverfi og öflug og lofandi fyrirtæki á þessu sviði. Auk þess er margt vel gert í stuðnings- og styrkjaumhverfi fyrirtækja.

Skilningur stjórnvalda á starfsumhverfi líftæknifyrirtækja

Með því að efla skilning stjórnvalda á starfsumhverfi fyrirtækjanna, efla fjárframlög og þátttöku fjármálastofnana í greininni, efla alþjóðlegt samstarf og markaðssetningu er stuðlað að öflugum rannsóknum og verðmætri þekkingaruppbyggingu í líftækni.

Ísland virkur þátttakandi í alþjóða samstarfi á sviði líftækni

Líftækniklasar eru í vaxandi mæli mikilvægar uppsprettur atvinnutækifæra og tekna fyrir nærsamfélagið, t.d. í San Diego, San Fransisco, New York og Massachussets. Í Skandinavíu á sama við um Malmö-Lund og Kaupmannahafnar svæðið; oft nefnt Medicon Valley klasinn. Í könnun meðal efnahags- og þróunardeilda héraða og ríkja í Bandaríkjunum nefndu 83% líftækni sem fyrsta eða annað val í uppbyggingu iðnaðar.

Stóraukin framlög stjórnvalda og aukin þátttaka fjármálastofnana

Þegar lítið er til þess hvað aðrar þjóðir hafa gert til að byggja upp líftækniklasa sést að slíkt gerist sjaldnast af sjálfu sér. Þar sem best hefur tekist til hefur verið tekin ákvörðun á efstu stigum um að byggja upp greinina og því fylgt eftir með fjármagni. En peningar eru ekki nóg, það er alveg jafn mikilvægt að byggja upp stuðningsumhverfi, gott aðgengi sprotafyrirtækja að ráðgjöf og þjónustu um rekstur og markaðsmál, einkaleyfi og fleira. Þá er einnig mikilvægt að efla samskipti háskóla og atvinnulífs. Líftækni byggist gjarnan upp í nágrenni við háskóla fyrir margra hluta sakir, hún sprengtur úr rannsóknum, frumkvöðlar eru oft vísindamenn við háskólana og háskólarnir eru uppsprettu menntaðs vinnuafls.

Öflugar rannsóknir og þekkingaruppbygging í líftækni

Þingnefndartillögur þessarar er snerta grunnstoðir líftækni og hátækni senda þau skýru skilaboð til samfélagsins og alþjóðasamfélagsins að hugvit og nýsköpun séu mikilvægir þættir í endurreisn Íslands að mati stjórnvalda.

Hugvitið er til staðar og það skal í askana látið!